

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.I.35.305/2014/5.szám

A Kúria a dr. Bóta Csaba ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a dr. Kovács Katalin jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó-és Vámhivatal Észak-magyarországi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága (alperes címe) alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. február 18-án kelt 8.K.27.034/2013/21. sorszámu jogerős ítélete ellen az alperes részéről 22. sorszám, a felperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í té l e t e t :

A Kúria a Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.034/2013/21. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felek a felülvizsgálati perköltségüket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 59.600 (ötvenkilencezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az alperest terhelő felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Heves Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóság járőrei 2011. december 20. napján a felperes által üzemeltetett S. ... úti töltőállomáson ellenőrzést végeztek, melynek során az 1. számú tárolótartályból 2967 l mennyiségből 3x1 l gázolajmintát vételeztek. A bevizsgálást követően az elsőfokú hatóság a felperes terhére jövedéki törvénysértést állapított meg, és emiatt 2.230.440 Ft jövedéki bírság, 150.000 Ft mulasztási bírság, 446.088 Ft jövedéki adó és 57.800 Ft vizsgálati költség megfizetésére kötelezte. A fellebbezés nyomán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot megsemmisítette, új eljárás lefolytatását rendelte el, mivel megállapította, hogy az elsőfokú hatóság nem tett eleget tényállás tisztázási kötelezettségének, a jövedéki törvénysértés megállapításán túl hivatalból vizsgálnia kellett volna, hogy kivételes méltánylást érdemlő körülmény fennáll-e, a felperes az adott helyzetben tőle elvárható körütekintéssel járt-e el a jövedéki termék beszerzése során. Az elsőfokú vámhatóság a megismételt eljárásban hozott új határozatával a korábbival

meg egyező összegű bírságot és adót rótt ki a felperes terhére.

A felperes a fellebbezésében egyebek mellett azt állította, hogy műszaki szakértői vélemény beszerzése lett volna szükséges ahhoz, hogy a tartályban és a rendszerben szükségszerűen visszamaradó üzemanyag-mennyiségek meghatározása megtörténjen. Álláspontja szerint az új eljárás során az elsőfokú hatóság nem vizsgálta, hogy a körülményekből megállapítható-e, hogy a Kft. az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el. A feltárt tények a lefejtés közben történt vétlen keveredést igazolják.

A fellebbezés nyomán eljárta alperes 2020-4/2012. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Rögzítette, hogy a járőrök vizsgálták a készleten talált gázolaj származását, továbbá a NAV szakértői intézete megállapította, hogy a minta a lobbanáspont tekintetében nem felel meg a Magyar Szabvány előírásainak, és vizsgálatot folytatott arra is, hogy mekkora mennyiségű benzin okozhatta a lobbanáspont ilyen mértékű eltérését. Tényként állapította meg, hogy a gázolajhoz keveredő benzin minden esetben lobbanáspont csökkenést eredményez. A szabványos gázolaj lobbanáspontja 55 C°, de a kereskedelmi forgalomban kapható átlagos lobbanáspont érték kb. 70 C°. Abban az esetben, hogyha a gázolaj még éppen szabványos, már 1% motorbenzin elegendő a keverék lobbanáspontja 40 C° alá csökkenéséhez. Ez 2967 l gázolaj vonatkozásában minimum 29,67 l benzint jelent.

A felperes képviselője meghallgatása során elmondta, hogy a forgalmazott gázolajat mindig kizárólag ugyanattól a cégtől, a M. H. Kft.-től vásárolják az O. Zrt. (továbbiakban Zrt.) v-i telepéről. Az ellenőrzés előtt utoljára 2011. december 16-án került gázolaj betárolásra aznap kétszer. Előtte benzin szállítás történt. Valószínűleg a leengedő csonkban maradhatott benzin és ez keveredett össze a gázolaj leengedésekor és állíthatta el a lobbanáspontot. A hatóság álláspontja szerint ugyanakkor a közlekedőedények elve alapján kizárható, hogy olyan mennyiségű benzin maradt volna a tartálykocsi rendszerében, ami a lobbanáspontot ilyen jelentősen módosította volna.

A másodfokú hatóság a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Jöt.) 110. § (3), (13) bekezdés, a 114. § (1)-(2), (4) bekezdés és 116/A. § (1) bekezdés, valamint a 8/2004. (III.10.) PM rendelet (továbbiakban PM r.) 133. § (4) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes a bemutatott bizonylatokkal csak azt tudta igazolni, hogy a társaság az ellenőrzést megelőzően szerzett be szabványos gázolajat. Ezek az okmányok azonban a készleten talált szabványnak nem megfelelő minőségű ásványolajtermék eredetét, adózott voltát nem tudják igazolni. A társaság az akkreditált laboratórium szakvéleményét, mint eredetet igazoló iratot - melynek beszerzése keveredett termék esetében előírás - nem tudott bemutatni. A készleten talált gázolaj

tehát a Jöt. 114. § (2) bekezdés b) pontja alapján adózás alól elvont terméknek minősül, így a jövedéki törvénysértés fennállt. A Jöt. objektív felelősségi rendszerére figyelemmel a vámhatóság nem volt köteles az eljárás során azokat az okokat kutatni, ami a szabványon kívüli jövedéki termék előtalálásához vezetett. Azt vizsgálta, hogy a jövedéki engedélyes kereskedőnél fennállhatott-e kivételes méltánylást érdemlő körülmény a szállítás vagy a lefejtés során, ilyet azonban nem tárt fel. A felperes által megjelölt lehetséges maradványmennyiségek túlzóak, és a beszerzett szakértői vélemény alapján a 40 C° alatti érték jelentős mértékben eltér a Magyar Szabványtól.

A felperes keresetében kérte az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, illetve másodlagosan emellett új eljárás elrendelését. Hivatkozott arra, hogy a bevizsgált jövedéki termék a Magyar Szabvány előírásainak valóban nem felelt meg, de a nem szabványos minőségű jövedéki termék származása és eredete igazolt, így nem történt adózás alól elvont jövedéki termék forgalmazása. Egyértelműen megállapítható, hogy az egyidejűleg leszállított gázolaj és a 95-ös ólmozatlan motorbenzin mennyisége mennyi volt, hogy a gázolaj eredetileg a Magyar Szabványnak megfelelő minőségű és igazolt származású jövedéki termék volt, melynek a meghatározhatatlan mértékű és elkerülhetetlen keveredésének lehetősége, illetőleg ténye fennállt, ugyanakkor ez a jelen jövedéki vizsgálatig a felperes előtt nem volt ismeretes, így elhárító, megelőző magatartást a fellépő problémával szemben nem tudott tenni. Az alperesi határozat annyiban jogszabálysértő, hogy ütközik a Jöt. preambulumban foglaltakkal, nem volt figyelemmel arra, hogy a Jöt. értelmező rendelkezései között a 7. § (1) bekezdés g) pontja rögzíti, hogy az adózott üzemanyagoknak a fuvarozás során vagy a töltőállomáson vagy a jövedéki engedélyes kereskedő vagy a végfelhasználó telephelyén lefejtéskor bekövetkező keveredését nem tekinti a jövedéki termék belföldi előállításának. A PM rend. az adózott üzemanyagoknak ismert, illetve felismert keveredésének esetéről szól, amelyet alátámaszt az is, hogy független, akkreditált laboratórium szakvéleménye alapján vehető nyilvántartásba a keveredést követően az üzemanyag és forgalmazható a keveredés észlelésekor megállapított mennyiség tekintetében. A felperes kellő körülményekkel járt el, jogszabálysértés részéről nem történt.

Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.034/2013/21. számú ítéletével a keresetnek részben helyt adva az alperes határozatát hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárásra kötelezte. A perben a bíróság igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el a gépjármű konstrukció sajátosságainak vizsgálatára, illetőleg arra, hogy az üzemanyag-ürítést követően maradhat-e üzemanyag a gépjárműtartályban az egyes szerkezeti elemekben. A kirendelt szakértő megállapította, hogy az üzemanyagok tartályokból történő

leeresztését, lefejtését követően teljes bizonyossággal marad vissza üzemanyag, ez a mennyiség a szakértő álláspontja szerint 30-35 l lehet, amely a másik üzemanyaggal együtt a második lefejtés során fog a szerkezeti elemekből kiürülni, de már a keveredés bekövetkezett. Megállapította azt is a szakértő, hogy ugyan van olyan technológia, amelynek betartása mellett a keveredés elkerülhető, tehát jelentősen kisebb maradvány marad csak a rendszerben, ezen technológiai előírás azonban szállítás és üzemanyagkúton végrehajtott lefejtés előtt nem hajtható végre a gépjárművezető által. A bíróság a lobbanáspont-eltérés körülményeinek vizsgálata érdekében szakértőként rendelte ki az Ásványolajtermék Minőség-ellenőrzési Zrt.-t is (ÁMEI), amely megerősítette, hogy a gázolaj lobbanáspontját már 1% motorbenzin keveredése is szabványon kívülévé teheti. A bíróság álláspontja szerint - a szakvélemények alapján - megalapozott volt azon felperesi hivatkozás, mely szerint az üzemanyagokat szállító tehergépjármű konstrukciós sajátosságából eredően keveredés következhetett be. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy az alperes is helytállóan hivatkozott a jövedéki törvény objektív felelősségi rendszerére, így önmagában a szabványon kívüliség ténye megalapozza a jövedéki törvénytörés megállapítását, ezért a bíróság nem osztotta a felperes azon álláspontját, mely szerint jövedéki törvénytörés nem történt. A felperes telephelyén tárolt, azaz a felperes által birtokolt gázolaj szabványon kívüli volt, melynek származását igazolni nem tudta. Helytállóan jutott tehát az alperes arra a következtetésre, hogy a felperes adóztatlan jövedéki terméket birtokolt, ezért vele szemben a jövedéki bírság kiszabása is jogszerű volt. A lefolytatott bizonyítás eredménye alapján ugyanakkor a bíróság megállapította, hogy az alperes a tényállást kellő mértékben nem tárta fel az elvárható gondosság kérdéskörében, ilyen irányú bizonyítást csak részben folytatott le. A felperes ugyanis hivatkozott arra, hogy több alkalommal volt ellenőrzés nála, amikor is jövedéki törvénytörés megállapítására nem került sor, a keveredés lehetősége korábban a felperes előtt nem volt ismert, azt nem észlelte. A per során beszerezett szakvéleményeket e tekintetben figyelmen kívül hagyni nem lehet, a szakértői megállapításokat a Jöt. 116/A. § (1) bekezdésben foglalt körülmények vizsgálata során értékelni kell. Az alperes bár a Jöt. 116/A. § (1) bekezdésben foglaltak alkalmazhatóságát vizsgálta, azonban jelentős körülményeket nem vett figyelembe. Ezért a bíróság az alperesi határozatot e részében hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján, tekintettel arra, hogy a hatóság ezen mérlegelési jogkörét a bíróság nem vonhatja el. Az alperesnek kell döntését a Jöt. 116/A. § (1) bekezdésben meghatározott szempontok alapján megismételt eljárás során meghoznia, és a kiszabott bírság mérséklése, esetleges elengedése tárgyában döntenie.

A jogerős ítélettel szemben mindkét fél felülvizsgálati kérelmet

terjesztett elő.

A felperes azt kérte, hogy a Kúria az elsőfokú ítéletet változtassa meg és adjon helyt a felperes keresetének megállapítva, hogy nem történt jövedéki törvénysértés, másodlagosan pedig az ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára kötelezze. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból helytelen következtetésre jutott, mert tévesen értelmezte a jogszabályokat. A felperes azt nem vitatta, hogy a megmintázott gázolaj a szabványtól a lobbaspont tekintetében eltért, ugyanakkor állította, hogy ez az egyidejűleg szállított benzin és gázolaj üzemanyagok keveredésére vezethető vissza, amely a tehergépjármű konstrukció sajátossága, elkerülhetetlen és a jövedéki vizsgálat, illetve a bírósági eljárás során beszerzett igazságügyi műszaki szakértő, illetve igazságügyi vegyész szakértői vizsgálatok eredményének megismerését követően jutott a felperes tudomására. Több éves szakmai gyakorlata, illetve rendszeres jövedéki ellenőrzések során ilyen jellegű probléma nem merült fel. Így a Jöt. 7. § g) pontja az irányadó, ami az ilyen jellegű keveredést nem minősíti jövedéki termék előállításának, ha pedig nem jön létre újabb jövedéki termék, úgy a leírtak szerint keveredéssel létrejött termék birtoklása sem lehet törvénysértő.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és a felperes keresetének elutasítására irányult. Hivatkozott a Jöt. 114. § (1), (2), (4) bekezdésére, 119. § (12) bekezdésére, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 172. § (9) bekezdésére. Kifejtette, hogy a felperes csak a jövedéki törvénysértést vitatta keresetében a Jöt. 7. § (1) bekezdés g) pontja és a PM r. szerint. A peres eljárás során a bíróság a felperes indítványának helyt adva két szakértőt is kirendelt, és e két szakértői véleményre, mint jelentős körülményre figyelemmel határozta meg, hogy az új eljárásban mit kell az alperesnek figyelembe vennie. Az alperes elsődleges álláspontja szerint - figyelemmel a Pp. 215. §-ára - a bíróság túlterjeszkedett a felperes kereseti kérelmen. A felperes sem keresetében, sem az első tárgyaláson nem vitatta a Jöt. 116/A. §-ának alkalmazását. A közigazgatási eljárásban elrendelt új eljárás során az elsőfokú hatóság részletesen vizsgálta a 116/A. § (1) bekezdésben rögzített feltételeket. A felperes az új eljárás során sem nyújtott be olyan bizonyítékot, amely a jövedéki bírság mérséklését, mellőzését indokolhatta volna. Alperes álláspontja szerint nem sérült a Jöt. 116/A. § (1) bekezdése és az Art. 97. § (4) bekezdése sem. A felperes a jogsértést nagyobb odafigyeléssel megelőzhette volna, kellő körülmétekintés tanúsítása mellett észlelhette volna a gázolaj esetlegesen nem megfelelő leengedését. A felperes 2009 év óta több üzemanyagtöltő állomást üzemeltetett, joggal várható el tőle a Jöt.-ben és a végrehajtási rendeletben

foglaltak ismerete és betartása. Megjegyezte még az alperes, hogy egyébként a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményében jelezte, hogy a téli hideg időben a gázolaj dermedésének megakadályozása érdekében 20-25%-os benzinkeverést is alkalmaznak a felhasználás során. A benzinnek a lobbanáspontra gyakorolt hatása az üzemanyagkúton értékesítést végző kereskedők által ismert. Az alperes véleménye szerint is 30-35 liternyi benzin valóban okozhat lobbanáspont változást, de nem akkorát, hogy a szabványos üzemanyag szabványon kívülivé válna. Az alperes már a bírósági eljárás során is ellenezte a szakértői vélemény beszerzését, nézete szerint az a Jöt. 114. és 116/A. § rendelkezéseire figyelemmel nem volt indokolt. A jövedéki törvény rendelkezései nem teszik a hatóság kötelezettségévé, hogy bizonyítsa milyen egyéb módon kerülhetett a felperes birtokába szabványon kívüli gázolaj, illetve a szállítás során keveredhetett-e más anyaggal.

A felperes és az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Jöt. 116/A. §-a értelmében: „A jövedéki bírság összege kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén hivatalból vagy kérelemre mérsékelhető, illetve kiszabása mellőzhető, ha a körülményekből megállapítható, hogy a jogsértő személy az adott helyzetben a tőle elvárható körülménnyel járt el. A jövedéki bírság mérséklésénél az eset összes körülményét mérlegelni kell, különösen az adózás alól elvont termék, a hamis, hamisított vagy jogtalanul megszerzett adójegy, zárjegy és hivatalos zár mennyiségét, az adóhiány nagyságát, keletkezésének körülményeit, a jogsértő személy jogellenes magatartásának súlyát.”

A Kúria mindenekelőtt rögzíti, hogy a Pp. 275. § (1) és (2) bekezdése alapján a Kúria előtti eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Felülvizsgálati eljárásban felülmérlegelésre csak kivételes esetben akkor van mód, ha a megállapított tényállás hiányos, a meghozott döntés iratellenes, logikátlan vagy kirívóan okszerűtlen.

A Kúria megállapította, hogy sem a felperes, sem az alperes felülvizsgálati kérelmében foglalt okból az elsőfokú jogerős ítélet nem jogszabálysértő. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá a Jöt. objektív felelősségi rendszerére, és alappal állapította meg, hogy a szabványon kívüli jövedéki termék birtoklásának ténye önmagában megvalósítja a jövedéki törvénysértést. Az ítélet e körben rögzített indokait a Kúria is osztja, arra ismétlés nélkül csupán visszautal. A felülvizsgálati kérelmekre tekintettel ugyanakkor a Kúriának további érdemi jogkérdésekben is állást kellett foglalnia. Elsőként abban, hogy a bírság összegének megállapításával kapcsolatos elsőfokú bírósági ítéleti rendelkezés

- figyelemmel a Jöt. 116/A. §-ára - túlterjeszkedett-e a kereseti kérelmen vagy sem. Megállapította a Kúria, hogy noha a felperes konkrétan a 116/A. §-ra nem hivatkozott, de arra tartalmilag utalt, hogy számára az üzemanyag keveredése és az ebből előállt jövedéki törvénysértés nem volt felróható, mert arról nem tudott. Ezt tartalmazta már a keresetlevél 4. oldal 6. bekezdése is. Erre a kérdéskörre tehát a felperes részéről volt tényelőadás. Ezért nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett, így az e körben hozott döntés mellőzésére irányuló alperesi kérelem nem alapos.

Vizsgálni kellett továbbá, hogy valóban okozhatta-e a szabványtól való eltérést az üzemanyagok keveredése. E helyütt visszautal a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott szakértői véleményekre, melyek tartalmának értékelésével a bíróság nem lépte túl a mérlegelés okszerű kereteit, és megalapozottan állapította meg, hogy a lobbánáspont csökkenését okozhatta az ugyanazon gépjárműben szállított különböző típusú üzemanyagok keveredése. Ha viszont a keveredés tényszerűen lehetőség, és a felperes következetesen állította, hogy erről a jövedéki vizsgálatig nem volt tudomása, akkor a bírság összegének Jöt. 116/A. § szerinti újraértékelésére adott elsőfokú bírósági utasítás helytálló. Ugyanis a Jöt. az alapvetően objektív felelősségi rendszere mellett a jövedéki bírság kiszabása körében lehetővé teszi szubjektív, vétkességi elemek vizsgálatát.

Minderre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján az elsőfokú jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Rögzíti a Kúria, hogy a felek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem egyike sem bírt alappal, ebből következően a felek a felülvizsgálati perköltségüket maguk viselik, figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdésére. A fizetendő felülvizsgálati eljárási illetéket a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel támadott kérelmi elem értékéhez igazodóan állapította meg a felperes terhére, az alperest terhelő felülvizsgálati eljárási illetéket pedig az állam viseli, a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a szerint.

Budapest, 2014. november 27.

Dr. Darák Péter sk. tanácselnök, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet sk. előadó bíró, Huszárné dr. Oláh Éva sk. bíró